

JUGOSZLÁV

KÖZGAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

JUGOSLOVENSKI

PRIVREDNI GLASNIK

A BUDAPESTI SZERB-HORVÁT-SZLOVÉN KIR.
KERESKEDELMİ KÉPVISELET KÖZLÖNYE.ORGAN POVLAŠĆENE TRGOVINSKE AGENCIJE
KRALJEVINE SRBA, HRVATA I SLOVENACA U BUDIMPEŠTI.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára, állandó mellékletével, a Jugoszláv Közzállítási Hirdetményekkel együtt
egész évre 44, fél évre 24 pengő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Vilmos császár-út 26. Telefon: T. 103—19.

Izlazi svakog četvrtka. Pretplata zajedno sa stalnim prilogom Objava Jugoslovenskih
Jaynih Dobava iznosi za godinu dana 440 Din., za pola godine 240 Din.

Redakcija i administracija: Budapest, V., Vilmos császár-út 26. Telefon: T. 103—19.

SZERKESZTIK: GRČIĆ S. GRUJA — dr. PAVLINOVIĆ BERNARD

Jugoszlávia behozatali kereskedelme
és iparának helyzete

Az SHS Nemzeti Bank évi jelentéséből.

Megállapítja a jelentés, hogy az elmúlt évben a behozatalnak sok bajjal kellett megküzdenie, mert legfontosabb piaca, a mezőgazdaság, a rossz termés miatt nem volt abban a helyzetben, hogy vásárolhasson. A mezőgazdák vásárlóképességének csökkenését elsősorban az import érezte meg. Ezenkívül a magas kamatláb miatt a kiskereskedők csak nagyon nehezen tudtak megfelelni fizetési kötelezettségeiknek, ami a nagykereskedők liquiditását károsan befolyásolta.

A jugoszláv behozatali statisztika szerint, — amely ezidőszerint csupán a múlt év első 11 hónapjáról számol be, — a behozott áruk értéke 6.648.857.161 dinár volt, tehát 328.775.027 dinárral kevesebb, mint az 1926. évben. A behozatalból mintegy 739 millió dinár esett mezőgazdasági termékekre, 314 millió állati termékekre, 48 millió erdészeti termékekre, 116,5 millió mezőgazdasági iparágak termékeire — nagyjából malomipari cikkek — és 34 millió dinár különböző élelmicikkekre. A mezőgazdasági termékek behozatala évről-évre csökken és a múlt évi rossz termés ellenére is kisebb volt, mint az előző években.

Bányaipari termékeket, ásványolajat és annak melléktermékeit 444 millió dinárértékben vittek be a múlt évben, míg a vegyészeti és gyógyszerészeti cikkek értéke 398 millió dinárt tett ki. A behozatal legjelentékenyebb tételét a textilanyagok teszik, 2.424 millió dinár értékben, amiből egyedül a gyapotra 1.500 millió dinár esik. A bőr- és szőrmebehozatal 151 millió dinárt tett ki, könyv és papír-árúké 172 millió, fémek és fémárúké 787 millió, gépek és készülékek 475 millió dinárt.

A gazdasági élet bajai nem maradhattak hatás nélkül a jugoszláv iparra sem. A régi háborúelőtti iparvállalatok jobban

megállták helyüket, mint az újabb alapításúak. A fogyasztók lecsökkent vásárlóképessége, valamint az egyes országokkal kötött kedvezőtlen megállapodások, továbbá a különböző államok vámvédelmi intézkedései következtében az iparvállalatok jelentékeny része kénytelen volt üzemét korlátozni. Mindezen nehézségek dacára örömmel állapítja meg a jelentés, hogy a jugoszláv iparnak tekintélyes része napról-napra erősödik. Ez a megállapítás, sajnos, nem vonatkozik az egyébként jelentékeny húsfeldolgozó- és malomiparra.

Jugoszlávia legtekintélyesebb iparága, a *faipar* leküzdötte a korábbi évek válságát és igen szép haladást mutat. Az utóbbi időben a fa iránti kereslet az egész világon megnövekedett. Új külföldi piacok nyíltak meg a jugoszláv fa számára és így megfelelő kivitele mindenképp biztosítva van. Hasonlóan jó a helyzet a *cukoriparban*, amelynek ma már alig kell a behozatallal számolnia. A *bőr- és cipőipar* szintén fejlődésben van és a belföldi szükséglet nagyrésztét ellátja. Az

éptőipar a múlt évben kielégítő módon volt foglalkoztatva, úgyszintén a cementipar is. A *söripar* termékeinek fogyasztása nem volt kielégítő. A *papíripar* állandóan nehéz küzdelmet folytat a külföldi versennyel.

Egészen más a helyzet a már említett két fontos iparágnál, a *hús- és malomiparnál*. A nagy kapacitásra berendezett húsipar csak igen nagy nehézségek árán tud exportálni. Ennek oka egyrészt megfelelő kereskedelmi szerződések hiánya, másrészt egyes behozatali országok sikeres védelmi intézkedései. Jugoszlávia húsiparának legnagyobb fogyasztói Ausztria, Németország és Csehszlovákia, de jó piacot találhatna még Jugoszlávia a keleti országokban is. A *húsiparnál* is nehezebb a malomipar helyzete. Jugoszláviában 800 malom van, amelyeknek kapacitása napi 900 vagón. Ezzel szemben a tényleges őrlés 250—300 vagón között mozog. Ebben az iparágban úgyszólván napirenden vannak az üzemszünetelések. A malomipar válságának főoka az elégtelen vámvédelem és az a körülmény, hogy néhány éven keresztül egyáltalában nem részesült vámvédelemben. A jelentés végül kiemeli a jugoszláv ipar fejlődésének nagy gazdasági jelentőségét amelyet a kormánynak minden eszközzel elő kell mozdítania.

Jugoszlávia
lisztet és búzát importál

Az utóbbi időben az ország számos helyéről érkeztek jelentések arról, hogy a belföldi búza és liszt árának rendkívüli emelkedése miatt, különösen a passzív vidékek külföldön jelentékeny vásárlásokat eszközöltek. Legutóbb két hajórakomány amerikai liszt érkezett Szalonikin keresztül Délszerbiába, nagyobb búzavásárlások történtek Dalmácia és Szlovénia egyes vidékeinek részéről is. Ezen jelenségekkel kapcsolatban a belgrádi iparkamara, továbbá a jugoszláv gyár-
iparosok szövetsége, valamint a szerbiai

malomipar képviselői a napokban felerkesték a pénzügyminiszter helyettesét és a fővámigazgatót és előterjesztést tettek, hogy a malomipart fenyegető újabb veszély elhárítására a liszt ideiglenesen négy aranydinárra leszállított behozatali vámját az eredetileg érvényben volt nyolc aranydinárra emeljék fel. Egyidejűleg kérték az érdekeltek az őrlési forgalom mielőbbi sürgős engedélyezését is. Az intervenció eredményeképp e tárgyban az érdekeltektől minisztériumok bevonásával rövidesen ankétot fognak tartani.

Jugoszlávia kivitelének majdnem negyedrésze a faipar termékeire esik

Maga a háború előtti, szorosabb értelemben vett Szerbia is igen gazdag volt fában, hatalmas erdőségek borították területét s az új országrészek, amelyekkel ma együtt alkotja az SHS királyságot, szintén régi, igen fejlett faiparral rendelkeztek már a csatlakozás idejében is. Így természetesen érthető, hogy az erdőgazdálkodás és a faipar ma egyik legjelentékenyebb tényezője a királyság gazdasági életének, annál is inkább, mert a szomszédos, erdőben szegény országok, mint a mai Magyarország, valamint Olaszország, szívesen vásárolják a jugoszláv erdőgazdálkodás és faipar bő termelési feleslegét, amely így igen fontos szerepet játszik a királyság kereskedelmi mérlegében.

A királyság erdőségeinek összes terjedelme ma kerekén mintegy 7,586.000 hektár, az erdőterületbe beékelte utak, tisztások, kopár területek leszámításával pedig kerekén 7,040.000 hektár tiszta erdőterület, vagyis az ország egész területének több mint 28 százaléka. Az erdőségek közül 6,200.000 hektár abszolút erdőterületen áll.

Az erdőségek majdnem 30 százaléka nyolcvan évnél idősebb, mintegy 25 százaléka 40—80 év közötti, a többi negyven évnél fiatalabb erdő. Végül az összes erdőterületből mintegy 12% tiszta fenyőerdő, 10% tiszta tölgy, 23% tiszta bükkerdő, a többi egyéb fából áll vagy vegyes.

Nagy előnye a királyság erdőgazdaságának, hogy a különböző fajták mindenütt ép az illető fának legalkalmasabb területen fekszenek. Ezért olyan világ-híres, keresett cikk a szlavóniai tölgy, a Száva mentének bükkfája vagy a szerbiai fenyőfa.

Ami az erdőségek birtokát illeti, mindenekelőtt maga az állam, amely az összes erdőknek majdnem 48%-a fölött rendelkezik, az ország legnagyobb erdőtulajdonosa. Az erdőségeknek mintegy 19%-a községi tulajdon s csak valamivel több mint 33%-a van magánkézen.

Az ország faipara igen fejlett, különösen a fűrészipar, amelynek 2,678 üze van, ebből 302 egészen modern nagyipari üzem. Természetesen a faipari termelés tekintélyesen meghaladja az ország belső szükségletét s így a fakivitel, amint már említettük is, igen tekintélyes tényezője az ország kivitelének. A faipari termékek kivitele egyébként a háború befejezése óta rohamosan emelkedett s 1921-től 1925-ig következőképpen alakult:

	Mennyiség vagon	Érték millió aranydnár	Az összkivitel súlyban	%-a értékben
1921 . .	43.443	31.8	28	10
1922 . .	81.660	51.1	37	19.3
1923 . .	133.278	105.5	44	22
1924 . .	173.005	161.3	44	24.1
1925 . .	158.323	139.3	36	17.8

Az 1925-ben mutatkozott csekély visszaesés óta a fakivitel ismét emelkedőben van, így érezhetően mutatkozik a magyarországi építkezések megélénkülésének a hatása, miután a Magyarország felé irányuló fakivitel különösen nagy emelkedést mutat ép a közelmúlt évek mérlegeiben.

Mindezekhez hozzá kell vennünk, hogy az erdőgazdálkodás csak az ország egyes területein teljesen intenzív, egyes részen azonban, így különösen Délszerbiában, Montenegróban igen extenzív, — s így a termelésnek még nagy fokozása válhatik lehetővé. Azonban a jugoszláv fát vásárló országok felvevőképessége is egyre növekedőben van s így könnyen belátható, hogy az elkövetkező években a jugoszláv faipar növekedő kivitelével még nagyobb jelentőségre tehet szert az ország gazdasági életében és kereskedelmi mérlegének minél kedvezőbb alakulásában.

Újabb kedvezmények a jugoszláv fürdők látogatóinak

Március elsejével lépett életbe a jugoszláv vasutak új személytarifája, mely a fürdőlátogatók kedvezményét az eddigi gyakorlattól eltérő módon szabályozza. E szerint a vasúti kedvezmény továbbra is 50% marad, azonban annak igényelhetőségéhez az eddigi 14 nap helyett 10 napi tartózkodás is elegendő. A másik fontos módosítás az, hogy a jövőben nem az induló állomáson váltott egész jeggyel lehet díjmentesen visszautazni, hanem az érkezési állomás a leadott jegy helyett ú. n. utazási igazolványt állít ki, amely a fürdőhely igazolásával együtt jogosít azután a díjtalan visszautazásra.

Jugoszláv városok elektrifikálása

Az állami jelzalogbank legutóbb két városnak nyújtott nagyobb kölcsönt elektrifikálás céljára Senj hárommillió, Vараždin négy millió dinárt kapott a munkálatok megkezdésére. Rajtuk kívül még néhány kisebb szlavóniai község vett fel az utóbbi időben hasonló célra kölcsönt.

Országos szövetségbe tömörülnek a jugoszláv faipari vállalatok

A jugoszláv faipar vezetőképviselei már hónapok óta tárgyalásokat folytatnak arról, hogy az ország egész faiparának érdekvédelmére saját országos szövetséget létesítsenek. Ez annál természetesebb, mert hiszen a faipar az SHS királyság legnagyobb iparága, amely a legtöbb munkaterőt foglalkoztatja. Az ország általános gazdasági helyzete szempontjából mi sem jellemzőbb nagy jelentőségére, mint hogy az ország összes kivitelének 24%-át a faipar termékei teszik ki. A faipar tömörülése és fokozottabb érdekvédelme emellett nemcsak az egész jugoszláv gazdasági életnek jelentős érdeke, hanem külön érdeke a kincstárnak is, amely tudvalevően nagy erdőbirtokok felett rendelkezik és érdeke a jugoszláv államvasutaknak, amely hatalmas összegeket vesz be évente a faipar termékeinek szállítási díja fejében.

Eddig a jugoszláviai faiparnak csak az ország egyes részeiben voltak provinciális érdekképviseletei, azok is többnyire az általános ipari érdekképviseletek keretében. Így a horvát és szlavon faiparnak érdekképviselete a Horvát és Szlavon Gyáriparosok Országos Szövetségébe illeszkedett be s ezen keresztül kapcsolódott a gyáripari testületek országos központjába. A szlovén faipar hasonlóan a Szlovén Gyáriparosok Szövetségén belül helyezkedett el.

A szövetség megalakításának előkészítésével megbízott bizottság nemrég elkészült az alapszabályok tervezetével s ezt az illetékes kormánytényezők is jóváhagyták. Így most már megkezdtek a szervezet tényleges megalakulására irányuló munkálatokat. Az országos faipari szövetség valószínűleg március folyamán végleg meg fog alakulni.

Mindenféle élet-, gyermek-, hozomány-, nyugdíj-, főiskolai tanulmány-, járadék-, állat-, tűzkár-, betöréses lopási, baleset-, szavatossági, autó-, szállítmányi, jégkár elleni, üveg-, géptörési és egyéb biztosítást a régi intézetnél **JUSKOVITS ARTÚR Budapest, VII. kerület, Izabella-utca 8.** Telefon: T. 115—21, 115—22. Azonnali hatályú életbiztosításokat ajánlok orvosi vizsgálat nélkül 5.000 P-ig (850 \$), ezenfelül orvosi vizsgálatot. Kérje ki tanácsomat okvetlenül, mielőtt bárminő biztosítását megkötne.

Életbe lépett a jugoszláv-belga kereskedelmi szerződés

HIREK

Az 1926. december 16-án Belgiummal kötött kereskedelmi szerződés, amelyet a szkupstina csak 1927. novemberében ratifikál, az elmúlt hét folyamán emelkedett törvényerőre. A szerződés alig különbözik Jugoszláviának más államokkal kötött szerződéseitől, azonban külön jelentőségre tarthat igényt a mellékleteként szereplő vámtarifa-egyezmény révén, mely 11 fontos jugoszláv vámtétel mérséklését, illetve lekötését tartalmazza. Az új vámtételeket, melyek a legtöbb kedvezményes szerződés alapján magyar árukra is érvényesek, a következőkben adjuk:

Tarifa-szám	Áru megnevezése	Uj vám 100 kg-onként	Régi vám (minimális ill. szerződéses) arany dinár
42/2.	Cikória őrölve és sajtolva is	5	(15)
239.	Ultramarin	20	(30)
263.	Tomas-salak vagy liszt	vm.	(2)
370.	Cserzett bőr, tovább feldolgozva is:		
1.	Talpbőr és talpbőr módjára készített bőrök:		
a)	kruponokban	130	(130)
b)	egyéb	90	(90)
2.	Bagaria, tehénbőr (fénymázos bőr) és tükörbőr:		
a)	3 kg.-nál nehezebb darabokban	130	(130)
b)	1—3 kg.-os darabokban	180	(180)
c)	legfeljebb 1 kg.-os darabokban	220	(220)
3.	Egyéb:		
a)	mindenfajta boxbőr és sertésbőr	250	(250)
b)	lakkozott bőr mindenfajta	300	(300)
376.	Műszaki célokra szolgáló bőrárak közönséges fémekkel és azok ötvözeivel kapcsolatban is:		
1.	Szíjak erőátvitel céljára	160	(160)
380.	Másutt nem említett bőrárak:		
1.	Tisztán bőrből, vagy más közönséges és finom anyaggal kapcsolatban is:		
a)	izzasztóbőr kalapok részére	100	(350)
510.	Ablaküveg táblákban vagy lapokban 5 mm. vastagságon felül:		
1.	csiszolva, polírozva, homályosítva, színezve, facettálva, relief-díszítésekkel, aranyozva, ezüstözött mintákkal, bármely módon festve, domborítva:		
a)	50 cm. hosszúságig és szélességig	25	(30)
b)	50—100 cm. hosszúságig és szélességig	25	(30)
c)	100—200 " " " "	30	(35)
d)	200 cm.-en felüli hosszúság és szélesség	38	(40)
2.	Egyéb:		
a)	50 cm. hosszúságig és szélességig	12	(12)
b)	50—100 cm. hosszúságig és szélességig	12	(12)
c)	100—200 " " " "	14	(14)
d)	200 cm.-en felüli hosszúság és szélesség	17	(17)
511.	Ablak- és tüköruveg táblákban, vagy lapokban 5 mm. vagy annál vékonyabb:		
1.	csiszolva, polírozva, homályosítva, színezve, facettálva, relief-díszítésekkel, aranyozva, ezüstözött mintákkal, bármely módon festve, domborítva:		
a)	50 cm. hosszúságig és szélességig	35	(40)
b)	50—100 cm. hosszúságig és szélességig	35	(40)
c)	100—200 " " " "	40	(45)
d)	200 cm.-en felüli hosszúság és szélesség	45	(50)
672.	Kerékpár	30 darabonként	(30)
673.	Motorkerékpár	20 ⁰ / ₀ érték után	(20 ⁰ / ₀)
674.	Motorkerékpár-alkatrészek:		
1.	nyereg, pedál, kormány	20 ⁰ / ₀	(20 ⁰ / ₀)
2.	egyéb alkatrészek vasból:		
a)	meg nem munkált	20 ⁰ / ₀	(20 ⁰ / ₀)
b)	megmunkált	20 ⁰ / ₀	(20 ⁰ / ₀)

A jugoszláv nemzeti bank új kormányzója. A Narodna Banka utolsó kormányzójának Weifert Györgynek több mint egy éve történt visszalépése óta most került betöltésre ez a rendkívül fontos állás. Az új kormányzó Srećković Ljuba lett, aki 1922 óta tagja a bank igazgatóságának és legutóbb a bank kormányzói teendőinek ideiglenes intézésével volt megbízva. Az új kormányzó igen előkelő szerepet töltött be a jugoszláv gazdasági életben, többek között vezérigazgatója volt a belgrádi Vágóhid Társaságnak és elnöke a Kiviteli Egyesületnek.

Február havi csődstatisztika. A zág-rábi „Jugoszláv Hitelezői Védegylet” közlése szerint a februárban megnyitott csődök száma 83 volt a tavaly februári 121-el szemben, ami 31.4% csökkenésének felel meg. Országrészek szerint a csődök száma következőkép oszlik meg: Horvátország és Szlavónia 8 (14), Szerbia és Montenegró 58 (82), Szlovénia és Dalmácia 9 (9), Bosznia és Hercegovina — (3), Vajdaság 8 (13). Az év elejétől kezdve összesen 162 csődnitás történt, míg a múlt év azonos időszakában 200.

Refakciák és fuvardíj visszatérítés iránti kérelmek. 1928. január 1-vel megszűntek az egyes vasútigazgatóságok fuvardíj-visszatérítési osztályai és ügykörüket az SHS. kir. államvasutak belgrádi vezérigazgatóságának bevétel ellenőrző osztálya (Refakcia és fuvardíjvisszatérítési csoport) vette át. Ily irányú kérelmek a jövőben kizárólag ide intézendők.

Az állami jövedékek bevétele az 1927. évben. Az 1927—28. költségvetési év kezdetétől az év végéig az állami jövedékek bevétele a következőkép oszlott meg: (Zárójelben az előirányzott összeg.) Dohány 1,413.150.382 (1,207.874.999), só 209.418.318 (191.250.000), petroleum 103.813.107 (104.999.999), gyufa 110.962.748 (101.362.500), cigarettapapíros 110.945.414 (94.647.749), sacharin 66 (70.999), különböző bevételek 4,426.434 (6,750.000) dinár. Az említett idő alatt összesen 155,341.614 dinárral több volt a bevétel az előirányzottnál.

Deviza- és valutaüzlet bevezetése a novisadi tőzsdén. A Vajdasági Bankok Egyesülete beadvánnyal fordult a pénzügyminiszterhez, amelyben a deviza- és valutaüzletnek a novisadi tőzsdén való engedélyezését kérelmezte. A beadványban az egyesület rámutatott arra, hogy az új üzletág bevezetését az érdekeltek már a tőzsde megalapításakor kérték és ennek engedélyezését kizárólag a dinár ingadozó árfolyamára való tekintettel halasztották el. Minthogy a dinár immár évek óta stabilizáltnak tekinthető, valutavédelmi okok nem gátolhatják tovább a kérdés rendezését, viszont nagy érdekek fűződnek ahhoz, hogy a vajdasági bankoknak és kereskedőknek ne kelljen Belgrád közvetítésével kielégíteniök valuta- és devizaszükségüket.

Velesajmovi uzoraka

Dr. Győző Purebl, senator grada Budimpešte, kao dobar poznavalac i organizator sajмова, moljen od našeg lista, bio je ljubazan i napisao ovaj članak za naš list.

II.

Iskustva, koja sam stekao prilikom proučavanja većeg broja zapadnih sajamskih institucija, i koja će na svaki način služiti kao bogate pouke prilikom uređivanja budimpeštanskog sajma uzoraka, nisu bez interesa i za one jugoslovenske privredne faktore, koji uvidjaju veliku propagandističku važnost priredjivanja sajмова. Nesumnjivo je, da bi što intenzivnije učestvovanje na inostranim sajmovima i izgradjivanje domaće institucije sajмова služilo na korist privrednom životu u Jugoslaviji.

Najbogatija iskustva naravno da sam prikupio pri proučavanju sajmovne institucije u Lajpcigu, koja raspolaže najvećim tradicijama. Sajmove danas priređuje Messamt, samostalna organizacija, koja vrši sve poslove u jednoj trospratnoj velikoj zgradi, koja je uređena za ovu svrhu. Messamt se deli na više podsekcija. Među njima je najvažnija ona, koja stalno drži u evidenciji izlagače, posetioce i kupce na azbučnim kartotekovnim listovima, na kojima su naznačeni svi podaci dotičnoga, ime, narodnost, mesto stanovanja, mesto fabrike itd. Šta više, možemo naći u kartoteci svakoga pojedinoga, u kojoj se godini koliko puta javio na proletnjem ili jesenjem sajmu. Njima se svima na vreme šalje poziv i mole se, da sudeluju i pri sadanjoj izložbi. Pozivnici se prilažu svi najraznovrsniji projekti, prospekti i tiskanice. Prošle su godine izdani prospekti na svima mogućim svetskim jezicima.

Važna je podsekcija sajma, koja se brine o grupisanju izlagača; dalje ona naročita podsekcija, koja se stara za pribavljanje stanova. U sekciji se ne drže u evidenciji samo sobe hotela, nego i oni stanovi, koje stanovništvo stavlja na raspolaganje za vreme sajмова. I cenu stanova određuje Messamt, da publika ne bude izložena ucenivanju. Ostale su podsekcije: za propagandu, posebno odeljenje za štampu, železnički saobraćajni odsek, carinsko odeljenje i sekcija za transport robe. Posebna podsekcija vodi brigu o davanju informacija publici, bilo rečima bilo pomoću raznih knjiga.

Mobilitet osigurava Messamtu okolnost, što nije ni varoška ni državna organizacija, nego potpuno privatna institucija, koja je dobila svoj potpuni oblik u toku dugog razvoja, a uživa jedino subvenciju od varoši i od države, naravno znatnu sumu, u koliko dobija od varoši 1.000.000, a od države 3.000.000 maraka. Sve se ovo potroši na administrativne i

propagandičke troškove. Zajedno s Messamtom radi i Ured za promet stranaca. Znatno potpomaže uspeh Messamta i okolnost, da drži u inostranstvu počasne opunomoćnike, koji potpomažu da publika dodje u bliži dodir s Messamtom.

Najidealnije bi bilo da se sajam može održati na jednom centralnom mestu, što je naravno nemoguće pored njegovih sadanjih velikih dimenzija. Sajam se drži u posebnim sajmovnim palatama gradjenim od privatnih poduzimača, i take se palate grade za naročitu svrhu sajma, a kada nema sajma ostaju prazne. Cene kojima se plaćaju lokali toliko su visoke, da prosečno kvadratni metar svakoga pojedinoga štanda staje 400 maraka, tako da graditelji imaju priličnu korist.

Izlagači toliko vole sajmovne palate, da sklapaju s vlasnicima ugovore na 4—5 godina. Osim sajmovnih palata izlagačima stoje na raspoloženju specijalno za ovu svrhu gradjeni Ausstelungsgelände, što je nekad bilo dovoljno za držanje cele Messe, a danas je na tom mestu smešteno samo tehničko odeljenje. Ovo je prirodno, kada uzmemo u obzir, da je na poslednjem sajmu u Lajpcigu sudelovalo 16.000 izlagača, a bilo je 115.000 posetilaca, koji se broj neprestano diže.

Nemam dovoljno mesta da se detaljnije pozabavim svakim pojedinim delom uređenja na sajmu u Lajpcigu; naročito je interesantan posao oko reklame, koji teče za celo vreme sajma i čija organizacija potpuno spada u delokrug Messamta.

Poreg iskustava o lajpciškom sajmu, stekao sam bogatih iskustava i kod praškog međunarodnog sajma, koji je bio bezuslovno dobro priređen. Već pri sajmu 1920 g. sudelovalo je na njemu 2.700 izlagača, među njima 500 stranaca, i taj je broj rastao sve više. Sajam je priređen na privatnoj trgovinskoj osnovi, i toliko je uspeo, da osnovni kapital iznosi

znatnu sumu. Ogroman je broj posetilaca, što je potpuno shvatljivo pored senzaciono lepog uređenja na sajmu, i ako manje nosi karakter sajma kao što je u Lajpcigu, nego više naliči na izložbu.

Odlično je bio priređen međunarodni sajam u Beču 1921 g. Reklame za sajam bile su priređene u američkom stilu, i tako je sasvim prirodno da su priredjivači sajma računali s 1.800 izlagača, a javilo se njih 7.000, od kojih se je moglo naći mesta upotrebom sviju zgrada koje su stajale na raspoloženju, svega samo za 4.700 njih.

Pored ovakog uspeha, razumljivo je da su dionice sajma, koji je bio priređen na osnovi d. d. skočile od 200 kruna na 1.000 kruna i pored 6% dividende, koja se delila posle sajma, a pretekao je i veliki suficit.

Sve ovo pokazuje da su dobro priređeni sajmovi korisna preduzeća. Što se tiče organizacije samoga dioničarskog društva, u njegovu direkciju država i grad Beč deleguju po 9 članova, industrijska komora 4; osim ovih ima još i drugih 9 članova. Svima je na čelu predsedništvo, čija su 4 člana zastupnici države, varoši i Industrijske Komore i veliki industrijalac Hochmuth, inicijator vašara. Posećenost je bila kolosalna, 1921 g. procenjena je na pola miliona duša, a poslovni promet procenio se onda na tri, do tri i po milijarde kruna. Posećenosti potpomogao je popust od 50% na austrijskim železnicama, koji je upravo bio još veći, jer se moglo putovati na D železnici s redovnom kartom brzoga voza.

Uz proučavanje velikih zapadnih sajмова i iz stečenih iskustava na njima, najvažnije su dve konstatacije: u prvome redu da se sajam ima prirediti većom organizacijom po mogućnosti na osnovu privatnog preduzeća, a u drugome redu da se uspeh u svakome slučaju postiže internacionalnim, a nikako priredjivanjem lokalnih sajмова. Da inostrana industrija i trgovina ne nanesu štete domaćoj industriji i trgovini, zavisi od umešnosti i uvidjivosti priredjivačke organizacije.

Racionaliziranje industrije u Madjarskoj

Najvažniji je problem madjarske industrije pitanje racionalizacije, to jest najceľishodnije i najekonomičnije rešenje fabrikacije raznovrsnih industrijskih artikala. Madjarski ministar trgovine pozvao je na konferenciju glavne interesente i inžnjerske korporacije, te je odlučeno, da se stvori separata organizacija, koja će rešavati sva pitanja racionalizacije.

Ministarstvo trgovine spremilo je zakonski projekat, koji će naskoro izaći na javnost. Prema projektu, radi se o organizovanju saveta, čije će članove delegirati delom ekonomski interesenti, a

delom naimenovati ministarstvo trgovine. Ovo će se telo deliti na više grupa, prema raznolikosti predmeta. Racionalizacija će se vršiti u dva pravca i to prvo tehnička racionalizacija, a s druge strane organizatorska.

Posao budućeg saveta odnosiće se u prvom redu na industriju. Prema planovima ministarstva trgovine ovo ne isključuje mogućnost, da se docnije uzme u proučavanje i pitanje poljoprivredne racionalizacije. U ovome slučaju sasvim je prirodno da će se broj članova saveta dopuniti zastupnicima poljoprivrednih interesanata.

Stanje madiarske poljoprivrede

Najnoviji izveštaj Zemaljske Poljoprivredne Komore daje ovu sliku stanja poljoprivrede. Usevi su u opšte dobro zimovali. Tržne cene se popravljaju, samo što rdjavi putevi na mnogo mesta otežavaju unovčenje. Na takovim krajevima daju za pšenicu samo 24 a za raž samo 26 pengova.

Veliki kontrasti javljaju se u unovčavanju mleka po celoj državi. Odračunavajući varošku potrošnju, na daljim mestima jedva se može mleko prodati. Zbog ovoga i cena je mleka na pojedinim mestima 16—30 fil, a na drugim mestima 13—14 fil, šta više prema jednom izveštaju, cena je pala na 8—10 fil.

Jajima se cena kreće između 10 i 16 fil. Unovčenje vina slabo je i finija se vina dobivaju od prilike za 80 fil. Slabo je i tržište paprike, jer je razmerno mnogo bilo

proizvedeno i tako je bila uvećana i ponuda. Na tržištima stoke upadljivo je i dalje padanje cene konja.

Na pojedinim mestima cena je konjima u toku dva meseca pala na polovinu.

Na tržištu svinja posle decembarskih sniženih cena vidi se poboljšanje. Na pojedinim mestima se je meseca decembra moglo dobiti samo 90—110 fil, a danas 130—140 fil. Na stočnoj pijaci stanje je nepovoljnije. Nedostaje mogućnost izvoza i stoka se može prodati samo na gubitak.

Na mnogim mestima čuju se tužbe zbog strogog uterivanja poreza. Često se plaća porez tako, da potrebni novac uzimaju na zajam s kamatom od 16—18⁰/₀.

Teški su i kreditni odnosi. Potražnja novca prelazi ponudu i to ne samo kod investicija nego čini smetnje i u razvoju produktivnog rada.

Budžet Madjarske god. 1928/29. preliminira za 165·5 mil. pengova više izdataka i za 167·8 mil. pengova više prihoda nego prošlogodišnji budžet

Ovih dana izneo je ministar finansija Bud pred parlamenat s opširnim ekspezejem budžet za 1928/29 godinu. Pri sastavljanju novoga budžeta ostvarene su u potpunosti meri dosledno sprovedjene tradicije budžeta madiarske države od početka saniranja. I novi budžet pažljivo štiti ravnotežu državnog gazdinstva; znatnim uvećanjem prihoda i izdataka pokazuje napredak prema budžetu prošlogodišnjem, a slično svima dosadanjim budžetima stara se za razne potrebne investicije.

Budžet računa s ogromnim brojevima. Preliminira 1.360,261.000 pengova prihoda i 1.357,804.209 izdataka, dakle ne održava samo ravnotežu između prihoda i izdataka, nego u krajnjem rezultatu zaključuje sa 2,456.110 penge suficita. Prema budžetu u prošloj godini pokazuje se povećanje prihoda za 167·8, a izdataka za 165·5 mil. pengova. Od ovaga otpada na državnu administraciju 116·7 mil. više prihoda i 114·4 mil. više izdataka; dok se kod državnih preduzeća pokazuje pored 489,954.980 pengova prihoda i pored isto toliko izdataka prema prošloj budžetskoj godini povećanje od 51 mil. pengova prihoda i isto toliko kod izdataka. U ostalom tačna ravnoteža budžeta kod preduzeća samo je prividna, pošto se ovde od prilike pokazuje 21 mil. pengova više u prihodima, koje državna preduzeća upotrebljavaju za potrebne investicije.

Iz povećanih izdataka na državnu administraciju u iznosu od 114·4 mil. pengova, otpada najviše na lične prinadležnosti i to

67·6 mil. pengova, od čega povećanje izdataka na aktivne državne činovnike iznosi 38·3, a na povišenje mirovina pada 21·2 mil. pengova i konačno država daje u novome budžetu autonomnim telima 8·1 mil. pengova više kao državni doprinos na plate činovnika. Povećanje stvarnih i privremenih izdataka iznosi 27·4 mil. od čega otpada na investicije 16·1, na državne dugove 2·7, dok povećanje izdataka na ime tereta koji stoje u vezi s ugovorom o miru iznosi okruglo 600.000 pengova.

Višak ili manjak prihoda koji se pokazuje u prvoj polovici budžet-ske godine 1927/28 napram preliminiru u milionima pengova

Višak preliminirana budžeta 1928/29 god. prema budžetu prošle god.

neposredni porez	— 3·0	+11·3
porez na poslovni promet . .	+ 9·6	+ 5·8
takse	+ 9·2	+30·3
trošarina	+ 7·2	+17·8
carinski prihodi	+17·0	+26·4
monopol duvana	+ 5·4	+13·0
prihodi iz portfelja	+ 3·5	+ 8·2
ostali prihodi	— 0·5	+ 3·8

Prema ovome je ministar finansija u potpunosti meri eskomptirao pri sastavljanju budžeta višak prihoda iz taksa, što je u vezi s razvojem privrednog i kreditnog života, dok je mnogo niže preliminirao viškove iz prometnih poreza, uzimajući u račun da se pre ili posle mora izaći na susret neprestanom ugriranju trgovačkih krugova, da se ublaži teški teret prometnih poreza.

Ni višak preliminiran iz prihoda od carina ne stoji u potpunom srazmeru s

A világhírű PARÁDI VIZET

Jugoszláviába exportálni kívánjuk.

A víz kiváló gyógyszer idült tüdő-, gyomor-, bél- és hólyaghurutban szenvedőknek. — Emésztési zavarok, aranyér, máj- és lépdagatok eseteiben. — Csúsz- és köszvénybajoknál.

Érdeklődések :

Forráskezelőség Parád Hevesmegye intézendők.

Od porasta izdataka mnogo je interesantniji porast prihoda, koji prema budžetu u prošloj godini iznosi okruglo 116·6 mil. pengova, a od ovog povećanja otpada najviše 30·3 mil. na pristojbe, a na carinske prihode 26·4 mil., na trošarinu 17·8 mil., na monopol duvana 13 mil., na neposredne poreze 11·3 mil. na prihode od portfelja 8·2 mil. na prometni porez 5·8 mil. pengova, a na ostale stavke 3·8 mil. pengova.

Interesantno je uporediti u detaljima preliminirane viškove kod stavava prihoda s viškovima koji se pokazuju kod prihoda u prvoj polovini tekuće budžetske godine :

rezultatom prve polovine tekuće budžetske godine, jer po svoj prilici ministar finansija neće da računa s porastom uvoza u sličnom srazmeru kao u prošloj godini, što nesumnjivo ne bi služilo na korist madiarskom ekonomskom životu.

U ostalom, viškovi preliminisanog prihoda ni na koji način ne izgledaju preterani, kada ih uporedimo s preliminarima prošlih godina odnosno s faktičnim prihodima koji znatno prelaze preliminar već zaključene 1926/27 budžetske godine :

	1928/29	budžet 1927/28 god. u milijonima pengova	1926/27	faktičan uspeh 1926/27 budžetske godine
neposredni porezi	171·5	160·2	152·0	166·5
porezi na poslovni promet	119·8	114·0	128·6	141·3
takse	86·1	55·8	84·4	106·0
trošarine	82·7	64·9	78·3	86·1
carinski prihodi	128·2	102·2	114·9	141·8
monopol duvana	150·0	137·0	128·9	135·2
prihodi iz portfelja	92·7	84·5	71·1	82·4
ostali prihodi	38·9	35·1	34·8	41·2
svega	870·3	753·7	793·0	901·1

Novi budžet pokazuje doduše porast prema budžetima prošlih godina, međutim ni na taj način ne doseže visinu, na kojoj su bili faktični prihodi 1926/27 g. i koju će po svoj prilici doseći prihodi tekuće budžetske godine, — zaključujući iz faktičnih rezultata prvog polugodišta. Šta više, preliminirani prihodi novoga budžeta viši su svega za 55 mil. pengova od faktičnih prihoda finansijske godine 1925/26.

Medju izdacima koji otpadaju na pojedine portfelje vredno je spomenuti da izdaci portfelja prosvete, sa 142·6 mil. dolaze odmah za izdacima ministarstva finansija (156 mil.) što je za 21 milijonu više od preliminarne prošle godine i što znači, da Madjarska prinaša velike žrtve za ostvarenje kulturnog programa.

Na investicije odredio je ministar finansija ništa manje nego 108 milijona pengova, od čega 57 mil. pada na teret suficita budžetske godine 1926/27, a ostalo je investicioni kredit unesen u okvir novoga budžeta.

Medjutim će se po svoj prilici upotrebom dalnjih suficita moći docnije ostvariti i ostale predviđene investicije.

U ostalom jedan je od najinteresantnijih delova u budžetskom ekspezeju ministra finansija bio onaj, u kojemu se je osvrnuo na investicije prošlih godina i pokazao da se u toku prošle četiri budžetske godine upotrebilo ništa manje nego 726 mil. na investicije (1924/25—69, 1925/26—224, 1926/27—175, i konačno 1927/28—258 milijona pengova).

Iz ove sume upotrebljene za investicije otpalo je na gradjenje puteva i mostova 59·1, na potpomaganje razvoja poljoprivredne produkcije 58·5, na kratkoročne poljoprivredne kredite 56·6, na vodene radove 64·2, za potpomaganje lica koja su usled agrarne reforme došla do gradilišta 30·1, za gradjenje malih stanova 29·7, za izgradnju budimpeštanske trgovačke i industrijske luke 23·6, za podizanje salaških škola 77·5, na investicije državnih železnica 110·8, na investicije pošte, telegrafa i telefona 65, na državnu fabriku gvoždja i mašina 23, i na higijenske investicije 32·1, na ostale investicije 97 mil. pengova.

Kada još uzmemo u obzir da je novi budžet i opet snizio na 108 mil. p. državni dug Narodnoj Banci koji je iznosio prvobitno 158·4 mil. a spao u tekućoj budžetskoj godini na 120 mil. pengova, onda moramo priznati da je celishodna madjarska finansijska politika prošlih godina postavila na vrlo stabilnu osnovu i dovela u vrlo povoljne prilike finansije Madjarske.

U Francuskoj obrazovana je Francusko-Madjarska komora. U Parizu se je sada obrazovala Francusko-Madjarska Trgovinska Komora, radi potpomaganja razvoja uzajamnih trgovinskih veza; u upravu izabrane su mnoge otmene ličnosti francuskog privrednog života.

Svoju robu možete dobro prodati i plasirati, ako je u što rasprostranije listove oglašujete! Stoga skrećemo pažnju svima onim privrednicima, koji rade u relaciji sa Madjarskom da u naš list oglašuju jer je on od jugoslovenskih listova u Madjarskoj najviše rasprostranjen.

VESTI

Prvog marta stupila je u život nova madjarsko-jadranska tarifa. Sa gledišta madjarskog privrednog života od velike je važnosti nova madjarko-jadranska tarifa. Ova tarifa reguliše saobraćaj izmedju madjarskih stanica s Trstom, Rekom i drugim jadranskim lukama. Železnice zainteresovane u madjarsko-jadranskom saobraćaju uzajamno su stvorile provizorno rešenje, prema kojemu su ovde zainteresovane železnice odredile na svojim linijama 15—40% popusta pri tarifama za prenos robe unešene u tarifu. Nemačko-madjarska tarifa stupa na život 1. aprila dok se madjarsko-rumunska i madjarsko-jugoslovenska tarifa nalazi još u stanju pregovora.

Statistika madjarskih insolventcija. Mesec februar pokazuje porast prema januaru, kada se broj prinudnih nagoda digao od 99 na 119, a broj stečajeva od 33 na 40, dok je broj privatnih prinudnih nagoda pred Zemaljskom Zadrugom za Zaštitu Kredita spao od 52, na 26. Prošle godine meseca februara bilo je prinudnih nagoda 74, a stečajeva 21.

Državna akcija u Madjarskoj za melioraciju slatinastog zemljišta. Madjarski ministar poljoprivrede odlučio je, da će znatnim materijalnim žrtavama pokrenuti veliku akciju za melioraciju pojedinih krajeva u madjarskoj ravnici, gde je tlo siromašno krečom i slatinasto. Kao prvi važni korak akcije smatra se da je ministar raspisao licitaciju za nabavku 30.000 vagona krečnog kamenog praha za popravljjanje tla.

Madjarska je snizila carinu na traktore. Madjarski zvanični krugovi hoće da potpomognu racionalizaciju madjarske poljoprivrede svima sredstvima. Sada npr. na zahtev ekonomata vlada snižava carinu na traktore srednje težine, od 75 zl. kruna na 45 zl. kruna, a carinu sastavnih delova od 45 na 30 zl. kruna.

Snizena je cena šećera u Madjarskoj. Madjarske šećerane odlučile su, da će ponovo sniziti cenu šećera i da će se odsad prodavati kristalni šećer na veliko za 112·50, a šećer u kocki za 118·50 pengova. Sniženje cena šećera stoji u vezi s padanjem cene šećera na internacionalnom tržištu.

Koliko ima sitnoga novca u Madjarskoj? Prema zvaničnom izveštaju u Madjarskoj je kovano do kraja 1927 g. novog sitnog novca i to: 39,286.362 komada u srebru po jedan pengő; 14,921.474 komada po pedeset filira, 25,829.690 komada po 20 filira, 32,255.530 komada po 10 filira, i konačno bakrenog sitnog novca 62,063.801 od dva filira i 23 milijona po 1 filir. Sav je taj novac u prometu.

Jugoszláv közszállítási hirdetmények.

(Objave jugoslovenskih javnih dobava.)

UTÁNNYOMÁS TILOS. — PREŠTAMPAVANJE JE ZABRANJENO.

Általános tudnivalók. Az alanti pályázati hirdetmények részletes feltételeit (rajzokat, mintákat) a budapesti szerb-horvát-szlovén királyi kereskedelmi képviselőt kívánat a — sürgős esetekben távirati úton is — beszerzi.

Belföldi pályázók 5%, külföldiek 10% óvadékot tartoznak letenni. Fenti képviselőt a magyar cégek kívánságára Budapesten nyújtott bankgarancia ellenében az óvadéknak a pályázatot hirdető hatóság, illetve intézménynél való letételéről gondoskodik. A szükséges vám-, fuvar- és egyéb információkkal ugyancsak fenti képviselőt szolgál, amely kívánatra elvállalja az ajánlatok szerb (horvát) nyelven való kidolgozását és benyújtását is.

I. Vas- és fémipar, gépek, közlekedési eszközök, villamossági és műszaki cikkek.

(Željezna i metalna industrija, mašine, prevozna sredstva, elektr. i tehn. pribor.)

147. **Szerszám** különböző vasúti műhelyek számára. Határidő: **március 17.** Hirdeti: Államvasutak Vezérigazgatósága Beograd. G. D. 10.557/28. sz.
148. **Elektromotor** 5 db. (tartozékokkal). Határidő: **március 17.** Hirdeti: Második Hadsereg-körzet mérnöki osztálya Sarajevo. K. J. 683. sz.
149. **Légi telefonkábel** 3.000 m. Határidő: **március 19.** Hirdeti: Posta- és Táviratminisztérium Beograd. 7.501. szám.
150. **Száraz elem** 6.500 db. Határidő: **március 21.** Hirdeti: Posta- és Táviratminisztérium Beograd. 7.012. szám.

151. **Kocsiemelő** 15 tonnás a sarajevói műhely számára. Határidő: **március 23.** Hirdeti: Államvasutak Vezérigazgatósága Beograd. G. D. 4.943/28. szám.
152. **Automatikus feszültségszabályzó készülék** a subotcai vasutállomási villamos centrálé. Határidő: **március 24.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága Subotica 6.758/1928. sz.
153. **Dohányprés** 2 db. Határidő: **március 26.** Hirdeti: Állami Jövedékek Igazgatósága Beograd. I. M. 213. sz.
154. **Villamos emelő** szállítása és montírozása a földművelésügyi minisztérium épületében. Határidő: **március 27.** Hirdeti: Építésügyi minisztérium Beograd. 3.441. sz.
155. **Körforgó szivattyú** 3 db. benzinmotorral. Határidő: **március 29.** Hirdeti: Repülőparancsnokság Perovaradin. V. T. 1.699. sz.
156. **Ön** 46.000 kg. Határidő: **április 3.** Hirdeti: Államvasutak Vezérigazgatósága Beograd. G. D. 12.049/28. sz.
157. **Szerelvénybronz** 22.800 kg. Határidő: **április 4.** Hirdeti: Államvasutak Vezérigazgatósága Beograd. G. D. 12.048/28. sz.

II. Textil- és bőripar.

(Tekstilna i kožna industrija.)

158. **Bélésvászon**, lenből 80.000 m. Határidő: **március 17.** Hirdeti: Hadügyi és Tengerészeti Minisztérium Beograd. E. O. 1.108. sz.

159. **Vászon**, 4.000 m. nyári egyenruha számára. Határidő: **március 29.** Hirdeti: Bosznia és Hercegovina Rendőrigazgatósága Sarajevo. 5.540/1928. szám.
160. **Tisztító rongy**, tarka, 10.000 kg. Határidő: **március 29.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága Zagreb. 5.010. G. 1928. sz.
161. **Munkásöltöny** 1.000 pár és **kombinált munkásruha** 500 pár. Határidő: **április 10.** Hirdeti: Repülőparancsnokság Petrovaradin. V. T. 2.026. sz.
162. **Bőrruha** 150 pár sofőrök számára. Határidő: **április 11.** Hirdeti: Repülőparancsnokság Petrovaradin. V. I. 2.025. sz.
163. **Tisztító gyapot** 45 t. franko Zelenika és 5 t. franko Šibenik. Határidő: **április 11.** Hirdeti: Tengerészeti Hivatal Zemun M. 3.155/E. sz.

III. Vegyészeti és gyógyszeripar.

(Kemička i apotekarska industrija.)

164. **Festékanyagok** ú. m. firnisz 16.700 kg., okker 5.150 kg., cinkfehér 6.370 kg., terpentín 4.520 kg., szikkatív 2.555 kg. és minium 3.000 kg. Határidő: **március 17.** Hirdeti: Tűzvédelmi Műszaki Intézet Anyagraktára Kragujevac. H. 2.199. sz.
165. **Kalcinált szóda**, 10.000 kg. Határidő: **március 31.** Hirdeti: Államvasutak Igazgatósága Zagreb. 7.541. G. 1928. szám.

IV. Építkezés.

(Gradjevine.)

166. **Vágóhídi hűtőház kibővítése** Novisadon. (Kőműves-, asztalos-, festő- és lakatosmunkák.) Határidő: **március 23.** Hirdeti: Novisad város tanácsa. 6.136. sz.

A növénybetegségek elleni szerek bevitelének és forgalombahozatalának szabályozása a SHS királyságban

A belgrádi hivatalos lap legutóbbi száma közli a földművelésügyi miniszter által kiadott szabályzatot, amely a növénybetegségek elleni szerek forgalombahozatalára vonatkozó előírásokat tartalmazza. A szabályzat kimondja, hogy a kérdéses szerek csupán a földművelésügyi minisztérium különleges engedélyével vihetők be és hozhatók forgalomba. Az engedély megszerzése alól mentesek: 1. kristályos rézgálic ($\text{CuSO}_4 + 5\text{H}_2\text{O}$), ha legalább 98,5%-os, 2. szublimát kén legalább 48° Chanselfinomság, 3. örölt kén legalább 70° Chanselfinomságú 4. fujt kén legalább 90° Chanselfinomságú, 5. kén rudakban, 6. az ásványolaj desztillációs termékei (Dendrin, Arborin, Carbocrimp, Carbolineum stb.), ha nem tartalmaznak semmiféle idegen

ásványi, vagy szerves eredetű mérgező anyagot, 7. vasgálic ($\text{FeSO}_4 + 7\text{H}_2\text{O}$), ha legalább 98,5%-os.

Ismeretlen összetételű speciális szerek behozatala és árusítása tilos. Úgy a belföldi, mint a külföldi szabadalmazott preparátumok és speciális vegyszerek (Nopulum, Germisan stb.) árusítása, illetve behozatala csak a szerek tényleges értékének megállapítása után engedélyeztetik. Az engedély elnyerése végett beadvány intézendő a földművelésügyi minisztériumhoz, amelyhez csatolni kell a bevitelre szánt szerből vegyelemzés céljára 250 gr-ot és a talajban való kísérletezés cél-

jára 5 kg-ot. A beadványban felsorolandó, hogy milyen növénybetegségek ellen való a szer, valamint a használat módja. A vegyelemzést és a kísérlet a mezőgazdasági kísérleti és ellenőrző állomások végzik, amelyeknek felterjesztése alapján dönt a minisztérium. Az emberre és a háziállatra káros szerek csakis bádóg, üveg, vagy ezekhez hasonló burkolatban hozhatók forgalomba, kivéve a réz- és vasgálicot és a ként.

Az engedély elnyeréséhez szükséges vizsgálaton kívül a szabályzat előírja a tényleges behozatal alkalmával való ellenőrzést is, amennyiben a vámhatóságoknak kötelességévé teszi, hogy esetről-esetre mintát küldjenek az illetékes mezőgazdasági ellenőrző állomáshoz. Ennek megtörténte az áru átvehető ugyan, de forgalomba nem hozható.

ORION-ECHO

**P 209 nova cev
za prenos glasa.**

Pojačava energiju zvuka bez da
ga bojno menja.

„IKARUS“

D. D. ZA PROIZVODNJU METALNE
ROBE I APARATA ZA HLADENJE

**BUDAPEST,
VI., ORSZÁGBIRO-U. 26/b SZ.**

Telefon: Lipót 978—93

Izradjuje: Aparate za hladjenje kod
automobila, traktore i eroplane u
svim vrstama. — Rezervoare za
benzin i kante. — Popravlja aparate
za hladjenje. — Uredjaje i kante za
prenos mleka, aparate za hladjenje
mleka. — Kutije za led za sadržinu
od 12½ kg i 25 kg. — Visece brave
— Limeni »massenartikli«

NA ZAHTEV RADO ŠALJEMO OFERTE!

MOTOREKLÁM!

BELGRÁD két legforgalmasabb pontján:
a Teraziján és a pályaudvar előtti téren
kivilágított, állandóan forgó

**NYOLCOLDALÚ ÜVEGZSLOP
ÉS RÁDIO HANGOSANBESZÉLŐ**

Első ilyen természetű reklámvállalkozás
Jugoszláviában.

Hirdetési megbízásokat felvesz lapunk kiadóhivatala.

Jadranska Plovidba d. d. Sušak

(ADRIAI TENGERSZÁLLÓZÁS R. T. SUŠAK)

Az Adriai tengeren tart fenn hajó-
járatokat, úgy személy, mint áru-
forgalomra és pedig a következő
vonalakon:

**Sušak, Dubrovnik,
Kotor, Bar,**

továbbá a dalmát tengerpart min-
den egyéb kikötőjében.

Közlekedik továbbá a

**Sušak, Triest, Velence, Valona,
St. Quarants, Korfu,
Patros és Szaloniki
relációban.**

ROGASKA SLATINA

(ROHITSCH SAUERBRUNN)

**JUGOSZLÁVIA
VILÁGSZERTE ISMERT
LEGNAGYOBB ÉS
LEGMODERNEBB
FÜRDŐHELYE**

Legkitünőbb gyógyhely
gyomor-, bél- és májbajok, továbbá
epékő-, szív- és vesebántalmak ellen

**A főszezonon kívül különösen
mérsékelt árak**

**A jugoszláv vasutakon
50%-os kedvezmény és rendkívül
mérsékelt vízumdíj**

**Közvetlen I—III. osztályú gyorsvonati
összeköttetés Budapest—Déli vasútról
május 15-től szeptember 30-ig**

Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektust küld:
a szerb-horvát-szlóven kir. kereskedelmi képviselő
turisztikai osztálya

Budapest, V., Vilmos császár-út 26.

CRIKVENICA

TENGERI FÜRDŐ
ÉS ÉGHAJLATI GYÓGYHELY
AZ ADRIA PARTJÁN.

**A jugoszláv vasutakon 50%-os kedvezmény
és rendkívül mérsékelt vízumdíj.**

Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektust küld:
a szerb-horvát-szlóven kir. kereskedelmi képviselő
turisztikai osztálya Budapest, V., Vilmos császár-út 26.

S. I. ARNHEIM

**CARSKO - KRALJEVSKI
DVORSKI DOBAVLJAČ
BUDAPEST**

TELEFON: Lipót 908-97, 909-31

Fabrika: V., Árbóc-utca 3.

Gradsko skladište: V., Erzsébet-tér 17.
TELEFON: Teréz 39-46.

PROIZVODI: Kase obezbedjene od požar
i provala, pancer-sobe, safe-
deposite, neprogorive ormane
za knjige i isprave.

**FABRIKA METALNE
ROBE I ARMATURE**

ANDOR MÜLLER

POSLOVNICA I STOVARIŠTE:

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 35.
Telefon: J. 373—71. — Fabrika: VIII., Kender-utca 37.

Izradjuje metalne armature za vodo-
vod, paru i plin. Metalni odlívi. —
Pumpe za vino, pivo i špirit

„VULKAN“

FABRIKA STROJEVA DIONIČARSKO DRUŠTVO

Adresa za
telegramme: **BUDAPEST,
V., VÁCI-ÚT 66.**

Telefon:
L 906—02
L 906—28.

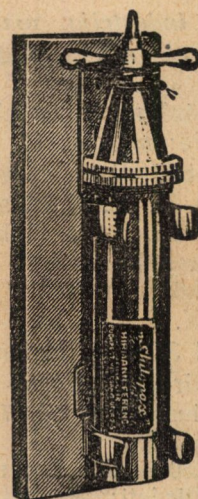
FABRIKATI:

ALATSKE MAŠINE

za fabrikaciju:

artikla en masse,
opštu fabrikaciju strojeva,
za željezničke radionice,
topionice,
presovane i kovne radove,
radionice za preradjivanje lima,
gradnje brodova,
fabrike vagona,
fabrike automobila,
radaje cijevi,
strojeve za kovanje kotlova,
gradnje mostova i željezne konstrukcije,
kao i za radionice za izradu drva.

TRANSMISIJE.

PAX

**RUČNA
VATROGASNA
SPRAVA
SA UGLJENOM
KISELINOM
JE NAJBOLJA**

Proizvodi i prodaje:
Livnica metala,
tvornica bakrene
robe i vagonskih
— oprema —

HIRMANN FERENCZ

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 7—9.

Adresa za telegramme: **HIRMANFÉM**
Telefon: József 139—03

Madjarska Tvormica Čelične Robe d. d.

(MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR R. T.)

TVORNICA FEDERA,
KOVANE, PRESOVANE ROBE
I ČELIČNIH CEVI.
VELIKO STOVARIŠTE
POLDI-ČELIKA I ČELIKA ZA
ALAT I KONSTRUKCIJE.

BUDAPEST, VI., VÁCI-ÚT 95.

Telefon:
Lipót 990—15.

Adresa za telegramme:
»MAGYACÉL«